

Prediker 5:7-19

In het tekstgedeelte van vandaag gaat de Prediker opnieuw in op de ijdelheid van het geld en het bezit. In het 2^e hoofdstuk had hij zelf al de ijdelheid van geld en goed ondervonden. Hij bouwde huizen, plantte wijngaarden, legde complete parken aan, had personeel, een geweldig grote kudde dieren en hij vergaarde zilver en goud. Zijn conclusie was toen ook al: ijdelheid en najagen van wind.

In het 5^e hoofdstuk stelt hij rijkdom en bezit op nieuw aan de orde. En dat doet hij aan de hand van een drietal spreuken en die spreuken wil ik graag behandelen vanavond.

De eerste spreuk luidt: *wie geld liefheeft, wordt van geld nooit verzadigd, en wie de overvloed liefheeft, niet van inkomsten* (9).

Het probleem is hier niet zozeer de rijkdom op zich. Iets verder op in dit gedeelte, in vs. 18, wordt het genieten van rijkdom als een geschenk van God gezien. Het probleem dat Prediker hier schetst is een persoon die geld en overvloed liefheeft. Hij heeft z'n hart er op gezet zoveel mogelijk geld te verzamelen. Hij zocht z'n voldoening en geluk in het vergaren van bezittingen. Maar wat gebeurt er dan als het je lukt is om geld en bezit te vergaren? Kan hij daar dan ook van genieten? Of ontstaat er alleen maar een drang naar meer. Niet het genot van z'n bezittingen maar de drang naar nog meer bezit beheerst zijn leven. En zo'n leven zal nooit voldoening geven omdat het onverzadigbaar is. Het is een constant jagen naar een doel dat nooit bereikt zal worden. Altijd is het mogelijk om nog meer bezit te willen. Hoe waar dit is blijkt wel uit de volgende spreuk. Vs. 10:

Waar het goed vermeerdert, vermeederen zij die het opeten. Welk voordeel hebben dan de bezitters ervan, behalve dat hun ogen ernaar kunnen kijken?

Het is niet helemaal duidelijk waar de Prediker hier op doelt. Het kan zijn dat hij wil zeggen dat een rijke er op een gegeven moment niet aan ontkomt om personeel in dienst te nemen. Zo gaat dat. Wie een groot huis en een grote tuin heeft of een grote kudde, ontkomt er niet aan dat hij personeel in dienst moet gaan nemen. Hij is onmogelijk in staat om het allemaal zelf bij te houden. Als je bezit toeneemt, eten er meer mensen van de opbrengst. De vraag is dan op een gegeven moment of je er netto meer of minder aan over zult houden. Dit gegeven relateert het hebben van veel bezit behoorlijk.

Het kan ook heel goed betekenen dat Prediker hier ergens anders op doelt. Iemand

die veel geld heeft, trekt ook altijd veel vrienden aan. Ik zag laatst op Youtube een filmpje van een jongen die zijn kleine autootje geparkeerd had, pal achter een grote sportwagen, dicht bij een badplaats. Hij ging op het trottoir staan alsof die sportwagen van hem was en nodigde een knap meisje uit voor een ritje in z'n auto. Het meisje wilde dat wel. Maar toen bleek dat het ritje niet in de sportwagen, maar in het oude autootje erachter zou gaan plaatsvinden, wilde het meisje dat niet langer. Moraal van het verhaal, het meisje vond de auto interessanter dan de jongen. Verschillende keren heeft deze jongen hetzelfde uitgeprobeerd, met steeds het zelfde resultaat. En dit is echt niet iets alleen van onze tijd. Toen de verloren zoon nog volop geld had, had hij vrienden genoeg, toen hij aan lager wal raakte waren z'n vrienden in geen velden of wegen te bekennen. Het kan heel goed zijn, dat dit ook is, wat Prediker signaleert. Wie veel geld heeft, zal altijd mensen om zich heen hebben die graag een graantje meepikken van z'n geld. Maar beseft dan wel dat je zogenaamde vrienden het niet om jou maar om je geld is te doen.

De derde spreuk waarmee Prediker geld en goed relateert is het 11^e vers:

De slaap van de arbeider is zoet, of hij nu weinig of veel te eten heeft, maar de overvloed van een rijke houdt hem uit de slaap.

Sommige bijbeluitleggers gaan hier uit van indigestie. Indigestie is een verstoring van de spijsvertering door overlading van de maag. De uitleg zou dan zijn dat de luie rijke, die geen maat kan houden vanwege het brandende maagzuur en een permanent gevoel van een volle maag, de slaap niet kan vatten. Terwijl de arme, die zich beperkt heeft tot een normale portie eten, na een dag van lichamelijke arbeid in de buitenlucht, heerlijk in z'n bedje ligt te slapen. Of dit de reden is waarom de rijke de slaap niet kan vatten is niet helemaal duidelijk. Het kan ook goed zijn dat hij wakker ligt omdat hij zoveel aan z'n hoofd heeft. Mensen met grote verantwoordelijkheden, hebben meer stressfactoren in hun leven en meer redenen om zorgen te hebben.

Prediker vat zijn bevindingen samen aan het eind het 5^e hoofdstuk. Wie zich ten doel stelt rijk te worden is slaaf van een ziekmakend kwaad. Je slijt je dagen in eenzaamheid, ziekte en boosheid, omdat het jagen naar geld en bezit allesbepalend is en onverzadigbaar. Je hebt te dealen met een constant aanwezige vrees dat je het maar zo kwijt kunt raken. Je rijkdommen kunnen zo maar vergaan en wat zul je dan aan je kinderen nalaten?

Ook voor de rijke geldt dat hij van z'n zwoegen niets kan meenemen. Wij zeggen dat

ook wel: er rijdt geen verhuishwagen achter je begrafenisstoet aan. We komen naakt, en we gaan naakt. Met niets. In die zin is het leven eerlijk.

Tegenover het ziekmakende van de geldzucht plaats Prediker in z'n slot wat goed is voor de mens. Het is voortreffelijk te eten en te drinken en het goede te genieten bij al je zwoegen, tijdens de dagen die God je geeft, want dat is je deel. Hij noemt hier het genieten van het goede dat God geeft een geschenk. Ook hier de kanttekening dat het hier niet gaat om een op eigen genot gericht platvloers hedonisme. Een hedonist is iemand die zonder zich om anderen te bekommeren genot en bevrediging tot doel heeft gemaakt. Prediker ziet genot niet als een doel maar als een geschenk van God. Bij al ons zwoegen en ook bij al onze zorgen toch de kunst verstaan om te genieten van een gedekte tafel, gewoon een hapje en een drankje, kopje koffie, maaltijd houden, met de mensen van wie je houdt. In de bijbel is maaltijd houden zelfs een begrip dat wordt gebruikt voor onze relatie met God. *U richt voor mij een dis aan voor de ogen van wie mij benauwen (Ps.23). Als iemand Mijn stem hoort en de deur opent, zal ik bij hem binnenkomen en de maaltijd met hem gebruiken, en hij met Mij (Opb. 3:20).*

Dat is genot, dat is geluk, dat is het goede leven! En dat geluk mag er nu al zijn. In ons gewone leven. Maar ook in ons gemeenteleven. Als daar – zoals afgelopen zondag – de tafel weer is gedekt. Genieten van het goede, dat mag. Genieten van het goede dat zullen we eens ten volle. Op de bruiloft waar wij als bruid de Bruidegom mogen ontmoeten. Amen.